

1 MAYIS'I GÜNÜMÜZ KOŞULLARINDA KUTLAMAK

1 Mayıs 2021

Yıldırım Koç

Bugün 1 Mayıs, dünyanın birçok ülkesinde kabul edildiği biçimiyle, işçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü.

Bilindiği gibi, 1 Mayıs'ın kutlanmasının 3-4 Mayıs 1886 günleri ABD'nin Chicago kentinde meydana gelen olaylarla ve hukuka tümüyle aykırı bir biçimde yargılanıp idama mahkum edilen 5 anarşistle hiçbir ilişkisi yoktur. 1 Mayıs'ın kutlanması kararı, İkinci Enternasyonal'in 1889 yılındaki kuruluş kongresinde, Amerikan Emek Federasyonu'nun 1888 yılında almış olduğu genel kurul kararı doğrultusunda alınmıştır. Bu karar doğrultusunda ilk 1 Mayıs kutlamaları 1890 yılında büyük bir başarıyla gerçekleştirilmişti. 1891 yılında da 1 Mayıs kutlamalarının kitlesel biçimde gerçekleştirilmesi üzerine, İkinci Enternasyonal'in 1891 yılındaki kongresinde yeni bir karar alındı. Bu kongrede, 8 saatlik işgünü, ülkeler ve milletler arasında barış ve uluslararası düzeyde işçiyi koruyucu çalışma mevzuatının kabulü için her yıl 1 Mayıs'ta gösteriler düzenlenmesi kararlaştırıldı.

8 saatlik işgünü talebinin uluslararası örgütlenmeler tarafından ilk kez karara bağlanması da, 1864 yılında kurulan Birinci Enternasyonal'in 1866 yılındaki Cenevre Kongresi'ndedir.

1 Mayıs, on yıllar boyunca işçi sınıfı enternasyonalizminin (kader ve mücadele birliğinin) ve temel işçi hakları için birlikte mücadelenin sembolü olarak kutlandı.

1 Mayıs'ın kutlanması kararında ilk amaç 8 saatlik işgünüydü. Bu amaçla, "bütün ülkelerin işçileri, birleşin!" deniyordu.

"Bütün ülkelerin işçileri, birleşin!" sloganı ilk kez bir uluslararası örgüt tarafından 1847 yılında kabul edildi. 1847 yılı Haziran ayında Adiller Birliği adı verilen bir gizli örgütlenmeyle, Marx ve Engels'in önderlik ettiği Komünist Haberleşme Komiteleri birleşti. Engels'in de katıldığı bu kongrede Adiller Birliği'nin adı Komünistler Birliği'ne dönüştürüldü. Bu örgütün üyeleri arasında Almanlar, Fransızlar, İngilizler, İsviçreliler, Belçikalılar, Hollandalılar, Macarlar, Çekler, Ruslar, İskandinav ülkelerinden kişiler ve diğer Slavlar vardı. Bu enternasyonalist örgütün temel sloganı da, "Bütün Ülkelerin İşçileri, Birleşin!" oldu. Bu temel slogan, Marx ve Engels'in 1848 yılı Şubat ayında yayımladıkları Komünist Parti Manifestosu'nun son cümlesini oluşturdu ve kitabın ilk Almanya baskısının kapağında yer aldı. 1 Mayıs kutlamaları da bu slogan temelinde gelişti.

1848 yılında özellikle Avrupa'nın farklı ülkelerinin işçi sınıflarının kaderleri ortaktı. "Bütün ülkelerin işçileri, birleşin!" sloganı, o yılların nesnel koşullarında işçi sınıflarının somut çıkarlarını ifade ediyordu. Ancak, İkinci Enternasyonal'in ve daha sonraki yıllarda birçok ülkenin işçilerinin 1 Mayıs'larda kullandığı bu slogan, çeşitli ülkelerin işçilerinin somut çıkarlarını ve kısa vadeli gerçek hedeflerini yansıtmıyor.

Emperyalist döneme geçiş sürecinde, gelişmiş kapitalist ülkelerin sermayedar sınıfları, başka ülkeleri sömürerek elde ettikleri ek kaynakların bir bölümünü kendi ülkelerinin işçi sınıflarına aktararak, onların desteğini sağladı. Komünist Manifesto'da, işçi sınıfının kapitalizmin mezar kazıcısı olduğu ifade edilir. Gerçekten 19. yüzyılın ilk yarısında, Manifesto'nun yazıldığı koşullarda, gelişmiş kapitalist ülkelerde işçi sınıfları ile sermayedar sınıflar arasında uzlaşmaz çelişkiler vardı. Ancak hakim sınıflar, çok bilinçli bir politika izleyerek, kapitalizmin mezar kazıcılarını, kapitalizmin ve ardından emperyalizmin payandalarına, destekçilerine çevirdiler. Bu nedenle, "bütün ülkelerin işçileri,

birleşin!" sloganının gerçekçiliği, ancak emperyalist sömürünün sona erdirilip, emperyalist ülke işçi sınıflarının kendi sermayedar sınıflarına karşı ciddi ve uzlaşmaz bir mücadeleye girmek zorunda kalacağı günlere kadar ertelendi.

Emperyalizm çağında, 1 Mayıs kutlamalarında sürekli olarak kullandığımız bu sloganın hiçbir somut anlamı ve etkisi yoktur. Emperyalist ülkelerin işçi sınıfları, kendi hakim sınıflarının ve devletlerinin emperyalist politikalarını desteklemektedir. Amerikan işçi sınıfı, Amerikan emperyalizminin başta 1965 yılındaki Vietnam saldırısı olmak üzere, tüm saldırılarını destekledi veya en azından bunlara tepki göstermedi. İngiliz işçi sınıfı, Fransız işçi sınıfı, Alman işçi sınıfı, İtalyan işçi sınıfı ve diğer emperyalist ülkelerin işçi sınıfları da kendi devletlerinin saldırgan politikalarını ve sermayedar sınıflarının başka ülkelerdeki sömürülerini destekledi ve destekliyor.

O zaman, 1 Mayıs'larda "bütün ülkelerin işçileri, birleşin!" sloganını, kısa vadede bu konuda büyük hayaller beslemeden kullanmak gerekiyor.

Bu nedenle, 1 Mayıs'ları, enternasyonalizm (farklı ülkelerin işçi sınıflarının kader ve mücadele birliği) anlamında değil, sermayedar sınıfın saldırılarına karşı güç ve gövde gösterisi olarak değerlendirmek gerektiğini düşünüyorum.

Bugün Amerikan, İngiliz, Fransız, Alman, vb. işçi sınıflarının milliyetçi ve hatta şoven tavrına karşı, gerçekte bugün için somut bir dayanağı olmayan bir "enternasyonalizm" beklentisiyle hareket etmek yerine, emperyalizme karşı mücadeleyi yükseltmek gerekir. Zaten işçi sınıfımız gerçekçidir. Türkiye'de günümüzde gelir getirici bir işte çalışanların yüzde 70'inden fazlası, yaşamını işgücü satışıyla sağlamaktadır; işçi sınıfını oluşturmaktadır. Bu insanlar günümüzde giderek derinleşen ekonomik kriz koşullarında emperyalist ülkelerin işçi sınıflarıyla "birleşme" gibi bir hayal peşinde değildir. 2021 yılının 1 Mayıs'ında işçilerin gündemi, giderek daha da derinleşen ekonomik krizin yıkıcı etkileriyle ve covid-19 virüsüyle gerektiği gibi mücadele edilmemesinin de yol açtığı ek sorunlarla baş edebilmektir. 1 Mayıs, "bayram" değildir; artan sorunlarla mücadele etmek günüdür, bu amaçla işçi sınıfının gücünü toplamak ve dosta düşmana güç ve gövde gösterisi yapmaktır.

İşçi sınıfımızın 1 Mayıs uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele gününü, bu anlayışla kutluyor; yeniden yüzbinlerce ve belki de milyonlarca kişinin, kapitalizmin ve emperyalizmin sömürüsüne ve baskısına karşı meydanlarda sesini haykırabileceği günlerin en kısa sürede gelebilmesini diliyorum.